

Dr hab. nauk med. Krzysztof Wronecki

Wrocław, 19.06.2020 r.

Prof. Uczelni

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa

Im. Witelona w Legnicy

PRODZIEKAN
Wydziału Nauk o Zdrowiu
prof. dr hab. Alina Borkowska
25. 06. 2020
Dziekanat Wydziału Nauk o Zdrowiu
L. dz.

RECENZJA PRACY DOKTORSKIEJ MGR ANDRZEJA SYROKI PT.: „ZDROWIE, CHOROBA PROFIKATYKA I
TERAPIA W KALENDARZACH ŚLĄSKICH Z XVII I XVIII WIEKU”

Kalendarze były w Europie, drugim po Biblii, pod względem rozpowszechnienia wydawnictwem znajdującym się w posiadaniu prywatnych odbiorców. Od XVI wieku znajdowały się w krajach Europy Zachodniej niemal w każdym mieszczańskim domu, a także w wielu domach zamożniejszych chłopów. Przekazywane w kalendarzach treści z założenia miały bowiem kształtować świadomość potoczną w określonym kierunku, a także ze względu na ich ogromną popularność społeczną poddawać ją pewnego rodzaju standaryzacji. Jednym z ważnych obszarów tematycznych, stanowiących treść kalendarzy są kwestie związane ze zdrowiem. Zainteresowanie tymi kwestiami ze strony czytelników można uznać za rzeczywiste i jest podyktowane chęcią uzyskanie informacji w ich codziennym życiu. Analiza treści kalendarzowych wypowiedzi w kwestiach dotyczących zdrowia pozwala wydobyć ich podstawę aksjologiczną- jest nią religia chrześcijańska z jej akceptacją dla pojmowania choroby jako zasłużonej kary, a zarazem zawartym w Biblii i popularyzowanym wśród czytelników kalendarzy aktywnym stosunkiem do życia codziennego, które powinno być pracowite i owocne.

Przedstawiona mi do recenzji praca mgr Andrzeja Syroki liczy 383 strony i jest oprawionym maszynopisem. Autor postanowił zająć się kwestiami kształtowania się świadomości zdrowotnej

wśród czytelników kalendarzy zamieszkałych w XVII i XVIII wieku na Śląsku. Jest to na pewno interesujący problem badawczy i tym zakresie badania doktoranta są absolutnie pionierskie. Warto podkreślić duży dorobek autora w tej dziedzinie, który obejmuje kilkanaście opublikowanych i cytowanych w piśmiennictwie samodzielnych pozycji. Autor poddał analizie korpus kalendarzy wydawanych na Śląsku i adresowanych do czytelnika śląskiego. Obszar objęty badaniami w niniejszej pracy doktorskiej będzie ograniczony do Śląska znajdującego się do 1742 roku pod władzą Habsburgów, a później pod władzą Prus rządzonych przez Hohenzollernów

Celem pracy było ukazanie przebiegu medykalizacji świadomości dotyczącej zdrowia i choroby w XVII i XVIII stuleciu na Śląsku. Autor postawił sobie cztery pytania badawcze a mianowicie

- jak przebiegała na przestrzeni lat ewolucja pojęcia zdrowie
- jak zmieniało się pojęcie choroby i jak przebiegała jego ewolucja związana z procesem medykalizacji świadomości
- w jaki sposób przedstawiono w kalendarzach śląskich możliwość zapobiegania chorobom
- w jaki sposób przedstawiono koncepcje i metody terapii i jak przebiegała ich ewolucja

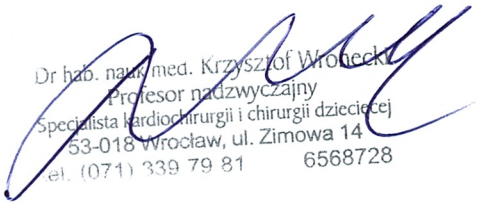
Struktura pracy doktorskiej dostosowana została do przedstawionego planu.

W czterech kolejnych rozdziałach autor przedstawia ewolucję jaka zachodziła w świadomości piszących i czytelników na omawiane pojęcia. Warto przypomnieć, że okres omawiany to prawie dwa wieki, w czasie których Śląsk przeszedł z rąk katolickich Habsburgów do protestanckich Hohenzollernów, okres gdzie wybuchały liczne epidemie czarnej śmierci. Autor doskonale radzi sobie z mnogością problemów, metodycznie omawia zmiany zachodzące w świadomości rządzących i rządzonych. Wymagało to ogromu pracy, autor poddał analizie 128 tomów kalendarzy, wszystkie kalendarze są w języku staroniemieckim. Opracowanie autora jest pierwszym i na razie jedynym opracowaniem zajmującym się problemami medycznymi w kalendarzach śląskich. Jest niezwykle

bogatym źródłem pokazującym ewolucję poglądów na zdrowie i chorobę w ciągu dwóch wieków. Praca ma istotne znaczenie dla historii nauk medycznych na Śląsku. W czasie omawianego okresu prawie całkowicie zanika metoda powszechnie stosowanych uprzednio upustów krwi, powstaje pierwsze szczepienie przeciw ospie. Problemem przestają być epidemie dżumy. W państwie pruskim powstaje instrukcja postępowania w przypadku zachorowania na ospę.

Autor doskonale i wszechstronnie odpowiedział na postawione na początku pracy pytania badawcze. Wykazał się bardzo dobrym warsztatem badawczym i wszechstronnie omówił omawiane problemy. Doktorant wykazał, że omawiane przez niego kalendarze kształtowały świadomość czytelników w duchu Oświecenia, starając się upowszechnić związaną z nim optymistyczną ideę świata poddającego się racjonalnej kontroli i coraz bardziej bezpiecznego dla ludzi, których życie stanie się dzięki temu coraz zdrowsze i coraz dłuższe. Praca napisana jest dojrzałym językiem polskim, autor swobodnie porusza po omawianym problemie co wynika z jego poprzednich publikacji w omawianym temacie. Praca opiera się na 262 pozycjach właściwie dobranej piśmiennictwa z czego spora część to prace doktoranta. Wartość pracy podnosi wykaz 128 tomów omawianych w pracy kalendarzy.

Praca wnosi duży wkład do historii medycyny na Dolnym Śląsku i spełnia wszystkie wymagania stawiane pracom doktorskim. W związku z powyższym stawiam wniosek do Rady Dyscypliny Nauk o Zdrowiu Collegium Medicum w Bydgoszczy o dopuszczenia mgr Andrzeja Syroki do dalszych etapów przewodu doktorskiego

Dr hab. nauk med. Krzysztof Wroński
Profesor nadzwyczajny
Specjalista kardiologii i chirurgii dziecięcej
53-018 Wrocław, ul. Zimowa 14
tel. (071) 339 79 81 6568728